

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปแบบการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและแนวคิดในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม
2. สร้างแบบสอบถามถึงสภาพปัญหาการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรอื่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ ณ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

6. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

7. นำผลจากการเก็บข้อมูลถึงปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มาวิเคราะห์

8. ผู้วิจัยกำหนดยุทธศาสตร์ปรับปรุงส่งเสริมการท่องเที่ยวจากปัญหาระดับมาก ปัญหาระดับปานกลาง และยุทธศาสตร์การดำรงรักษาจากปัญหาระดับน้อย

9. ผู้วิจัยสังเคราะห์ยุทธศาสตร์สร้างรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำเสนอในการประชุมประชาคมในช่วงที่ 2

ช่วงที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยจัดการประชาคม (A - I - C : Appreciation, Influence, Control)

1. ขั้นตอนการสร้างความตระหนัก (Appreciation : A)

คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยว ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนแสดงความคิดเห็น รับฟัง และหาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดของเพื่อนสมาชิก โดยใช้การวาดรูปเป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็น และแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

A1 : ศึกษาปัญหาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม

A2 : การกำหนดอนาคตหรือวิสัยทัศน์ อันเป็นภาพพึงประสงค์ในการพัฒนาว่าต้องการอย่างไร

2. ขั้นตอนการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา (Influence : I)

คือ ขั้นตอนการหาวิธีการ และเสนอทางเลือกในการพัฒนาตามที่ได้สร้างภาพพึงประสงค์หรือที่ได้ช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ (A2) เป็นขั้นตอนที่จะต้องช่วยกันหามาตรการวิธีการ และค้นหาเหตุผล เพื่อกำหนดทางเลือกในการพัฒนา กำหนดเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม และจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1 : การคิดเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภาพพึงประสงค์

2 : การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมหรือยุทธศาสตร์

3. ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control : C)

คือ ยอมรับและทำงานร่วมกันโดยนำเอากิจกรรม หรือยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่ การปฏิบัติ และจัดกลุ่มผู้ดำเนินการ โดยขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

C1 : การแบ่งความรับผิดชอบ

C2 : การตกลงใจในรายละเอียดของการดำเนินการ จัดทำแผนปฏิบัติ

โดยสรุป ผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุม คือ

3.1 กิจกรรมหรือยุทธศาสตร์ที่กลุ่ม องค์กรชุมชนดำเนินการได้เองภายใต้ ความรับผิดชอบ และเป็นแผนปฏิบัติการของหมู่บ้าน ชุมชน

3.2 กิจกรรมหรือยุทธศาสตร์ที่กลุ่ม องค์กรชุมชนเสนอขอรับการส่งเสริม สนับสนุน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 กิจกรรมหรือยุทธศาสตร์ที่ชาวบ้านต้องแสวงหาทรัพยากร และประสานงาน ความร่วมมือจากภาคีความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งภาครัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชน

ประชากร

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม ประชากร ที่ใช้ได้แก่ ประชาชนในหมู่ที่ 3 ตำบลโพธิ์ประทับช้าง และนักท่องเที่ยว รวม 150 คน

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม ใช้ประชากรในช่วงที่ 1 และผู้วิจัย รวม 50 คน ดำเนินการโดยวิธีการประชุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ช่วงที่ 2 เป็นร่างยุทธศาสตร์ และรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยนำผลการวิเคราะห์ จากเครื่องมือช่วงที่ 1 มาเป็นร่างรูปแบบ เพื่อจัดการประชุม (A-I-C) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

ลักษณะเครื่องมือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. 2539 : 171)

ชุดที่ 2 เป็นร่างรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดประชาคม โดยให้กลุ่มคณะบุคคลและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นมาประมวลเป็นรูปแบบหรือยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ช่วงที่ 1 การสร้างแบบสอบถามปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร หลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วมมาวิเคราะห์กำหนดเนื้อหาสาระเพื่อสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

2. สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดตามหลักการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คนดังนี้

3.1 ผศ.สุชาติ พงษ์พานิชย์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3.2 นายนิเวศน์ คำรัตน์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3.3 นางเดือนใจ บุรพรัตน์ ประธานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร สภาวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร

3.4 นางวนิดา นิลพงษ์ ประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร

3.5 นายเกียรติ จันทร์มณี ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านวังกระโดน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

4. วิเคราะห์และตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงโดยวิธีการตัดสินพิจารณา โดยผู้เชี่ยวชาญควบคู่กับการหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00

5. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสอบถามร่วมกับกรรมการที่ปรึกษาอีกครึ่งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรอื่นซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้ ณ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และได้จัดทำเป็นแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ช่วงที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีลำดับการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำประเด็นปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มาเป็นข้อมูลในการร่างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดการประชาคม (A-I-C) โดยให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมวิเคราะห์และวิพากษ์ปัญหา และแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกิจกรรมหรือยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2. นำข้อเสนอแนะและมติของคณะบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจากการประชาคม มาสังเคราะห์ และประมวลเป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้จัดทำเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ครู ร้านค้า สมาชิก อบต. โพธิ์ประทับช้าง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมทั้งแบบสอบถามไปให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ครู ร้านค้า สมาชิก อบต.โพธิ์ประทับช้าง และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองระหว่างวันที่ 24 – 29 ตุลาคม พ.ศ.2548 ในส่วนของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยเก็บจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวรายวัน ได้แบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินงานวิจัยในขั้นต่อไป

ช่วงที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์ส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้คณะบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงคณะบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ ในการกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์ ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปประมวลข้อมูล และดำเนินงานวิจัยในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับสภาพปัญหาการส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการให้คะแนนน้ำหนักสมบัติของตัวเลือกที่เป็นคำตอบในแต่ละข้อดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาเป็นจริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาเป็นจริงมาก
- 3 หมายถึง ปัญหาเป็นจริงปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาเป็นจริงน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาเป็นจริงน้อยที่สุด

2. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายดังนี้ (Best, 1970 : 175 อ้างถึงใน ศิริญา ไทงาม, 2541 : 28)

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์ส่งเสริมแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการประชุม ภายได้สภาพปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ในช่วงที่ 1 สรุปเป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม วัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค ศึกษาปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยว และวิเคราะห์เนื้อหาการประชุม ใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (μ)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)